

Експерти на Държавна агенция „Архиви“ (ДАА) върнаха в България първите 780 копия на страници от държавни архиви, изнесени след окупацията на страната на 8 септември 1944 г. от съветската армия.

„До няколко месеца се надяваме да получим от Русия копията на близо 50 000 страници български архиви, иззети от съветската армия през 1944 г.“, съобщи председателят на агенцията **Мартин Иванов** на пресконференция днес.

В продължение на близо две години специалисти от ДАА, издирваха и описваха български архивни материали в редица руски държавни архиви, които са били изнесени в България след окупацията ѝ от Червената армия през септември 1944 г.

Но дори и 67 години след изнасянето на българските държавни документи от периода 1942-1944 г. Русия днес няма никакво намерение да върне оригиналите на българската държава. По силата на специален закон, приет през 90-те години, тези и други подобни архиви се водят трофейни колекции, иззети от победени във Втората световна война страни.

Оригиналите могат да бъдат върнати само с гласуване на руската Дума на основата на междуправителствено споразумение между съответните страни.

От казаното от специалистите архивисти стана ясно, че за разлика от други държавни архиви България досега не е предложила такова споразумение.

Предаването на копия на българските документи става четири години след [инициативата на фондация „Свободна и демократична България”](#), която през декември 2007 г. призова управляващите и политическия елит да предприеме стъпки към връщането на въпросните документи.

Последваха няколко срещи на президента Георги Първанов с тогавашния държавен глава на Русия Владимир Путин, на които Путин обеща архивите да бъдат върнати, след като българската страна официално ги поиска. През 2009 г. по време на тройната коалиция МВНР отправи официално писмо, но след няколко месеца последва отрицателен отговор от руската страна за предаването на оригиналите, мотивирано с руското законодателство.

В края на 2010 г. въпросът отново беше поставен на среща между премиерите на България и Русия Бойко Борисов и Владимир Путин, на която отново последва обещание от руска страна.

При разговорите между държавните архиви на двете държави руската страна е предложила като единствен възможен вариант да предостави копия срещу заплащане.

При това положение ДАА е приела да се направят копия на исканите документи.

Те са издирвани от архивистите на агенцията в три държавни архиви на Русия – военния архив, архива на руското МВНР и т. н. особен архив, създаден след края на Втората световна война, в който са събрани културни и архивни трофейни ценности от победени от СССР страни, в това число и България.

По думите на председателя на ДАА Мартин Иванов България е пропуснала златен шанс да си получи архивите през 1991-1992 г., период в който Русия е отворила своите архиви и преди да бъде прието последващото законодателство, ограничаващо достъпа до тях.

Първите 700 копия на страници от български архиви, изнесени от съветската армия, са в София

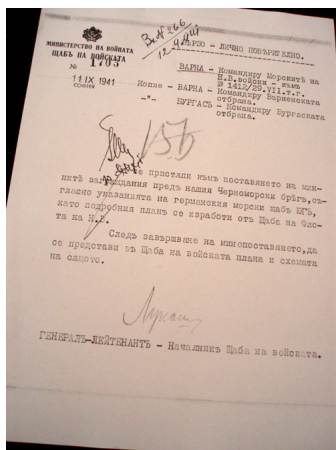
Написано от Христо Христов
Понеделник, 13 Юни 2011 17:49

Експертите на ДАА, командировани в Москва, посочиха, че не са попаднали в руските държавни архиви на документи, свързани с царската канцелария и с разпитите на тримата регенти, отведени в Москва след 9 септември 1944 г. и върнати през януари 1945 г., за да бъдат осъдени от т. нар. Народен съд и разстреляни. Най-вероятно техните разпити се съхраняват в архиви на структури, наследници на КГБ, до които няма достъп.

Донесените първи копия са на документи от Централен държавен архив на Министерството на отбраната в Подолск, които засягат секретна информация, свързана с отбраната на Дунавската и Черноморска граница в периода 1941 - 1943 г.

Общата сума, която ДАА ще заплати за копията на руските архиви е около 30 000 лв., осигурени от бюджета на агенцията.

Ето и някои от представените пред медиите копия на български документи:

Написано от Христо Христов
Понеделник, 13 Юни 2011 17:49
